

הכנס העולמי לבטיחות ולגיהות בעבודה

The World Congress on Safety and Health at Work

מאת מהנדס מיקי וינקלר, M.Sc.

ראש מינהל הנדסת בטיחות, פרויקטים ובטיחות עובדים עם מוגבלות, המוסד לבטיחות ולגיהות

"חזון אפס" בנוי על שילוב של פעילות מניעה בכל עבודה, בשלושה תחומים: בטיחות, בריאות תעסוקתית וְשְׁלוּמוֹת (Well Being). המפתח לכך הוא התאמת "חזון האפס" לכל מקום עבודה.

"חזון אפס" אינו חלום. אם נאמין בכך ונעשה את הפעילות הנדרשת,

זאת תהיה המציאות. החזון מחייב הצבת מטרה. למען המטרה ישתפו המנהלים פעולה עם העובדים ויחד יובילו ויקדמו פעולות למניעת תאונות.

אלה הם שבעת כללי הזהב למימוש "חזון אפס" ולשילובם במקום העבודה:

1. מנהל, קח מנהיגות והפגן מחויבות.
2. פעל לזיהוי סיכונים ולבקרת סיכונים.
3. הגדר מטרות - פתח תוכניות למניעה.
4. הבטח שברשותך מערכת בטיחות בריאות תעסוקתית וְשְׁלוּמוֹת - ארגן היטב את ניהול המערכת.
5. פעל לכך שבמכוונות, בצידוד ובסביבת העבודה יהיו התקנים ואמצעים לשמירת הבטיחות והבריאות התעסוקתית.
6. שפר את כישורי העובדים והמנהלים בשטח - פתח יכולת למניעה.
7. השקע בעובדים - הנע אותם למוטיבציה על ידי שיתופם בשיפור הבטיחות.

הצעות לקידום פעילות באמצעות חזון אפס תאונות

הקונגרס העולמי לבטיחות ובריאות בעבודה מתקיים אחת לשלוש שנים, בכל פעם במדינה אחרת. בחודש ספטמבר האחרון התקיים הקונגרס בסינגפור. הקונגרס משמש כפלטפורמה לחילופי מידע ודעות למומחים בתחומי הבטיחות והבריאות התעסוקתית, לנציגי ארגונים ועובדים, למקבלי החלטות בממשלות וברשויות ציבוריות ולאנשי מקצוע הפועלים בתחומי הבטיחות והבריאות התעסוקתית.

נושאי הדיון בתחומי הבטיחות רבים ומגוונים. בין שאר הנושאים שנדונו בכנס הבטיחות העולמי האחרון זכה נושא הבטיחות של עובדים עם מוגבלות לתשומת לב ניכרת.

הנושא המרכזי השנה היה השקת קמפיין עולמי של "חזון אפס - מחזון למציאות" (Vision Zero - From vision to reality).

הרעיון העומד מאחורי חזון זה הוא תרבות של מניעת סיכונים. כמה קווים מנחים הביאו לפיתוח "חזון האפס" (Vision Zero):

- החיים יקרים
- בני אדם עושים טעויות
- לעובדים יש זכות למקום בטוח
- עולם בריא משמעו אנשים בריאים
- יש להעמיד את העובד במרכז
- יש לשנות את המטלה, כך שרמת הסיכון בה תתאים ליכולות העובד
- יש לצמצם את המטלות הפיזיות של העובד באמצעות הכנסת מיכון ואוטומציה, כדי למזער את הפגיעה בו
- יש להביא בחשבון את מצב בריאותו של העובד ביחס למטלה
- יש להנחות את המנהלים להימצא יותר ברצפת הייצור ופחות במשרד
- יש להתאים את שפת ההדרכה לעובד ולסייע לו בהפנמת המסרים באמצעים ויזואליים
- תרבות של מניעת תאונות צריכה להיות נהוגה לאורך כל יום העבודה

• מניעת תאונות מתחילה אצל הפרט

"חזון אפס" כולל שבעה כללי זהב לאפס תאונות ולבריאות בעבודה. הרעיון שעומד מאחורי השקת הקמפיין והפעילות מתבסס על כך שתאונות בעבודה ומחלות תעסוקתיות אינן תוצאה של יד הגורל והן אינן בלתי נמנעות. לאירועי הבטיחות קיימים תמיד גורמים שתרמו להתרחשותם. על ידי בניית תרבות מניעה איתנה, יהיה אפשר למזער את אותם הגורמים ולמנוע תאונות עבודה ומחלות תעסוקתיות.

ד"ר סמי סעדי מציג את מחקרו בנושא "הערכת אפקטיביות של הדרכת בטיחות"

יכניסו כשלי בטיחות למערכת ויעבירו אותם ללקוח בדרך ישירה או עקיפה. מנהלי ומהנדסי הבטיחות נדרשים להיות מעורבים בפיתוח אביזרי בטיחות וטכנולוגיות דיגיטליות מתקדמות, תוך העמקה בלמידה ובהבנה של מערכות אלו ובסיכונים הטמונים בהן. קולם של מהנדסי הבטיחות צריך להישמע בכל דרגי הניהול, ובמיוחד בקרב מהנדסי הפיתוח והמחשוב.

• כדי לקדם את הבטיחות במקום העבודה נדרשים

המעסיקים לעודד את הדיווחים על אירועי "כמעט ונפגע". מיקוד בהדרכות לא מוביל להקטנת אירועי הבטיחות. המיקוד נדרש להיות מכוון לפעילות פרואקטיבית של מניעה, פעילות שהנהלה נדרשת לכמת, כדי שניתן יהיה למדוד אותה, ולראיה, מספר הדיווחים על אירועי "כמעט ונפגע" שתוחקרו, טופלו והביאו לשיפור הבטיחות; כמות ניתוחי הכשל (אירועי בטיחות) שתוחקרו ומספר ההמלצות שיושמו וקידמו פעולות מניעה.

• הדרכות בטיחות - תפיסת ההדרכה משנה כיוון ועוברת מהדרכה באמצעות סרטי בטיחות, לאנימציות בטיחות ולמשחקי בטיחות אינטראקטיביים. הרעיון הוא לשנות את ההדרכה ובעקבותיה גם את חוסר העניין של המודרך. ככל ששותפות והשתתפות המודרכים גדולות יותר, כך המידע עובר בצורה טובה יותר.

• הדרכת בוגרים שונה מהדרכת ילדים בגלל הניסיון, היכולת להבין את הדברים, יכולת קשב ועוד. בפועל, עד היום ממשיכים להדריך את העובדים בדיוק כמו שמלמדים את הילדים בבתי הספר. יש לשנות את הגישה ולהדריך את העובדים בדרכם שלהם. כלומר, להתאים את ההדרכה לזמנה ולדורם וגילם של המודרכים.

• הכיוון בפיתוח ההדרכה כולל פירוק לשיעורים קצרים, הכוללים משחקי מחשב ושיעורים עם סרטונים בסמארטפון; הדרכה באמצעות מציאות מדומה (VR), במשכי זמן של 3 עד 5 דקות לכל היותר.

• כיווני חשיבה להדרכת בטיחות אחרת:

- Media can win - משכי הזמן להעברת מסרים התקצרו מאוד.

הדרכה בהפעלת במת הרמה באמצעות מציאות מדומה

מיקי וינקלר וד"ר סמי סעדי בכניסה לתערוכה

תנאי עבודה בטוחים ובריאים אינם רק חובה משפטית ומוסרית - הם גם השקעה כלכלית טובה יותר. השקעות בבטיחות ובבריאות תעסוקתית במקום העבודה מונעות סבל אנושי ומיגנות על הנכס היקר לנו ביותר - בריאותנו ושלמותנו הגופנית והפסיכולוגית. לתנאי עבודה בטוחים יש גם השפעה חיובית על המוטיבציה של העובדים, על איכות העבודה והמוצר הסופי, על התפוקה, על המוניטין של החברה ועל רמת שביעות הרצון של העובדים, המנהלים והלקוחות, ולכן הם משפיעים ישירות על ההצלחה הכלכלית. במחקר בינלאומי, שבחן את התשואה על השקעות בפעולות מניעה, נמצא כי כל דולר שהושקע בבטיחות ובבריאות תעסוקתית מייצר תועלת כלכלית של יותר משני דולר לארגון. תנאי עבודה בטיחותיים ותעסוקתיים תורמים להצלחת העסקים.

אפליקציה להערכת סיכונים

במהלך הכנס נדון מספר רב של נושאים ובהם:

• מעורבות מהנדסי ומנהלי הבטיחות החל משלב התכנון, לדוגמה: UBER וחברות דומות דואגות לקשר בין אנשים, אבל האם הן יודעות מה מצב הבטיחות של הרכב? מה מצב בריאותו של הנהג ויכולותיו? עליהן לדעת זאת, כדי לא לפגוע באזרח המבקש להצטרף לנסיעה. UBER וחברות כדוגמתה מעוניינות למקסם את רווחיהן והן מחתימות את הנהגים או את נותני השירות על אחריותם לבטיחות הנוסעים / מקבלי השירות. האם בחתימה זו הן באמת דואגות לבטיחות או רק לכיסוי שלהן עצמן? מהנדסי ומנהלי הבטיחות נדרשים לדאוג ולוודא שבכל פרויקט ופעילות של חברות המספקות שירות הן לא

רגש לכניסה למרחב עבודה

מעבר מהדרכה לאימון - בניית יכולת לאימון של מנהלים - לניהול בטיחות וסיכונים במקום העבודה, ושל ממונים - לשילוב הבטיחות והסיכונים במקום העבודה; אימון המנהל לשיפור הביצועים וקבלת החלטות, תוך שילוב הבטיחות והסיכונים במטלה ובסביבת העבודה, ואימון הממונה והעצמתו לשיפור יכולותיו ברתימת המנהלים ולשיפור פעילותם בניהול עבודה המשולבת בבטיחות. כדי להצליח באימון המנהלים נדרש שהמנהל יהיה מחובר לרצפת הייצור; צריך להבין מה המאמן רוצה שהמנהל ידע וישתמש בו בעבודתו כדי שיצליח בתפקידו. כדי לעקוב ולשפר את האימון, על המאמן לתחקר את המנהל ולהוות שינויים בהתנהגותו וכיצד שילב את הבטיחות בעבודתו היום-יומית.

- Walk & talk - מנהלים שהם גם מנהיגים מובילים ומשתפים את העובדים בסוגיות בטיחות. כדי לקדם את הבטיחות בארגון נדרש לאמן את המנהלים להוביל את הארגון בבטיחות. בטיחות צריכה להיות חלק מהדנ"א של הארגון. הנשק הסודי שעומד לרשות המנהלים הוא היציאה לשטח, כיוון שהתנהגותם של העובדים משתנה כשהמנהל בשטח. המנהלים נדרשים להוביל קמפיין שיווקי למניעה - כל תאונה ניתנת למניעה.
- בטיחות עם קבלנים - לפני התחלת העבודה מגדירים את דרישות הבטיחות. מנהלים נדרשים לבצע בקרה והערכה של החברות הפועלות תחת ארגונם. חברות מצטיינות יקבלו פרסים על הצטיינותן, כדי לעודד את השילוב המנצח. ההסתכלות תהיה לא רק על החברה פנימה, אלא גם על השותפים מבחוץ, כדי שכולם יעבדו יחד בבטיחות. ■

בעבר, סרטי בטיחות היו נמשכים עד 20 דקות. כיום, המגמה היא להעביר את המסר בסרט בן שלוש דקות, ואף דקה אחת. מסר המועבר במהירות ובאפקטיביות נקלט מהר ונשאר בזיכרון לאורך זמן. הגלובליזציה וניוד העובדים בין המדינות מצריך מתן מענה לבעיות שפה; שילוב הולך וגובר של עובדים עם מוגבלות מחייב שינוי תפיסה ומעבר מסרטים עם מלל ושיח, לסרטים עם יותר תמונות

הדרכת עבודה בגובה עם כלי עבודה באמצעות מציאות מדומה

ואנימציות. הצגת המשפחה בסרטוני הבטיחות מעבירה את המסר של "רוצים אותך בחזרה בבית בריא ושלם"; "המשפחה נפגעת כשאתה נפגע בעבודה"; "עבוד בטוח גם בשבילם", וכיוצא באלו מסרים הנוגעים אישית.

Media can educate - מעבר להדרכות באמצעות E-learning ומשחוק (Gaming); שימוש באנימציות, במציאות מדומה ובמציאות רבודה, לצורך העברת תחושה לעובד המודרך, לא רק חזותית, אלא גם של הוספת ממד נוסף לחוויית ההדרכה; יצירת תחושה ומעורבות עצמית בהדרכה והשאת זיכרון אצל העובד לאחר ההדרכה; מהלך של שינוי מחשבתו מסרטון המציג מידע, לסרטון הפותח שיח ללמידה ולהדרכה.

Media can convince - 80 אחוזים מהמסרים מועברים אלינו באמצעות העיניים. לתמונות יש יתרון משמעותי בכך שאפילו עובדים שאינם דוברי השפה יצליחו לקלוט את המסר המועבר אליהם ללא מלל, אלא בתמונות.

Media can entertain - שימוש במוזיקה לפעמים חודר ונשאר זמן ארוך בזיכרון כאשר ברקע יש תמונות. הדרכות אלו מתאימות לצעירים ולבוגרים, כאשר ברקע מושמעת מוזיקה המותאמת לצעירים או לבוגרים. היתרון של שילוב תמונות או סרטונים במסרים, כשברקע מושמעת מוזיקה, טמון ביכולת להעלות אותם ולשתפם ברשתות חברתיות, כגון פייסבוק, סנאפצ'ט ויוטיוב, ולגרום להפצתם הנרחבת בקרב העובדים.

כרזות ופרסומים לקידום הבטיחות